

FÓKUSZ

Nemes-e a „nemesítés”?

KATEDRA

Szeged város díszpolgára lett Dobozy Attila akadémikus

KULTÚRA

Amerikái siker: dobverőt ragadott az orvostanhallgató

Ügyintézés

Személyesen az
SZTE Karrier Irodában
6722 Szeged, Honvéd tér 6.

Tel./fax: 62/546775,
62/546680
info@sztealmamater.hu
www.sztealmamater.hu

CSATLAKOZZ!

SZTE Alma Mater -
A szegedi diplomások közössége.

WWW.SZTEALMAMATER.HU

Te mindig SZTE-s leszel!

Csatlakozz Te is, hogy

- megmaradjanak a SZTE- n megszokott belépési kedvezményeid (Egyetemi Könyvtár ingyenes olvasójegy, JATE Klub),
- könnyebben megtaláljanak az évfolyamtársaid,
- folyamatosan információt kapj az egyetem eseményeiről emailban és a honlapon,
- sport és családi eseményeken vehess részt,
- szakmai eseményekről tájékoztatást kaphass,
- internetes nyereményjátékokon partnereink ajándékait nyerhesd,
- az Ajándékboltban, Jegyzetboltban kedvezményesen vásárolhass.

Keress bennünket a Facebook-on és az Iwiwen is!

Kapcsolat: info@sztealmamater.hu

**Honlapunkon programajánlók, hírek,
nyereményjátékok várják az érdeklődőket!**

Megjelenési lehetőség

színes megjelenési lehetőség a Szegedi Egyetem Magazin belívében,
illetve a borítóin 1/4, 1/2, 1/1 méretben

Megjelenés időpontja:

havi megjelenés

Listaárak:

Lap Méret / db	színes belív			színes első és hátsó belső			színes hátsó külső
	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/4	1/1
A4 / 5 000 db	110.000	66.000	40.000	145.000	80.000	45.000	165.000

Fókusz

Nemes-e a „nemesítés”? 4

Módosított vagy manipulált? 7

Meggérdeztük a hallgatót 8

Hangsúly

A tudás alkalmazását tesztelték 9

Innováció

Kutatásból üzlet 12

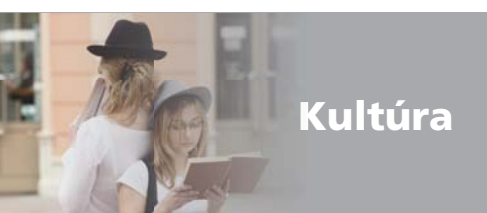
Katedra

Az első számú védőpajzs 13

Arcél

A Pick vezérigazgatója lett szegedi mérnök oklevéllel 15

Kultúra

Amerikai siker: dobverőt ragadott orvostanhallgató 17

Lapok helyett kijelző 18

Korner

Szent-Györgyi nyomában az EHÖK SE-Realio csapata 20

Tallózó

Agóra-modellkiállítás 22

Szegedi Egyetem Magazin • A Szegedi Tudományegyetem lapja • LX. évfolyam, 5. szám

Kiadja a Szegedi Tudományegyetem, 6720 Szeged, Dugonics tér 13. • Felelős kiadó: Szabó Gábor rektor • A kiadást és terjesztést koordinálja: Szegedi Egyetem Kiadó és Médiacentrum. • SZTE nemzetközi és közkapcsolati rektorhelyettes: Pál József • Kiadói és médiakapcsolati igazgató: Újszászi Ilona • Szerkesztő: Pintér M. Lajos • Szegedi Egyetem Kiadó és Médiacentrum központi szerkesztőség: 6722 Szeged, Honvéd tér 6. • Telefon: (62) 546-778. • E-mail: szem@rekt.u-szeged.hu • Honlap: www.u-szeged.hu • ISSN 0230-791X • Tipográfia: Universitas-Szeged Nonprofit Kft. • Nyomda: Generál Nyomda, Szeged

Nemes-e a „nemesítés”?

Fókuszban a GMO

Bár a magyar törvényi szabályozás egyértelmű, a genetikailag módosított szervezetek, illetve élőlények (Genetically Modified Organisms) erősen megosztják a szakmai és közvéleményt. Abban mindkét oldal egyetért: nagy árat fizethetünk a rossz döntésért.

1983 – 84-ben indultak meg az első GMO-vizsgálatok, dohánnyal. 1994-ben az USA-ban kereskedelmi forgalomba került az első génmanipulált paradicsom, mely erősebb sejtfallal rendelkezett, mint az eredeti, így sokkal jobban bírta a szállítást – sorolta Andorkó Rita, a Vidékfejlesztési Minisztérium Stratégiai Főosztálya Biodiverzitás- és Génmegőrzési Osztályának vezető tanácsosa, aki az SZTE ÁJTK Európa-tanulmányok Központ keretében működő Europe Direct Szeged Integrációs Klubjában beszélt a GMO-król. Azóta próbálkoztak már műanyag-, sőt gyógyszer-termelő növények termesztésével is, nem

is beszélve a francia fluoreszkáló nyúlról – tíz kísérleti állatból csak egy maradt életben.

A genetikailag módosított szervezetek hatásai és a velük kapcsolatos kockázatok mérlegelése a kutatókat is megosztja, ennek alapján beszélhetünk az úgynevezett elővigyázatossági alapelv alkalmazásáról vagy annak hiányáról – tudtuk meg Bartha Pétertől, a Vidékfejlesztési Minisztérium EU Koordinációs Főosztályának vezetőhelyettesétől.

Az EU szigorú, de nem eléggé?

A világ 29 országában – köztük az USA-ban, Braziliában, Argentínában, Indiában, Kanadában és Kínában – természetesen GM-növényeket, az Európai Unióban két GMO-fajta engedélyezett termesztésre jelenleg, Magyarországnak mindkettőre moratóriuma van: egy GM-kukorica és egy GM-burgonya, az Amfora. Andorkó Rita magazinunknak elmondta, bár az EU jogi szabályozása az egyik legszigorúbb a világon, szerintük még ez sem elég. Egyes GM-élelmiszerek és takarmányok esetében például semmiféle vagy nem megfelelő állatetelési kísérleteket végeznek. Magyarországon egy 2006-os országgyűlési határozat mellett az Alaptörvény is megerősíti azt, hogy hazánk a GMO-mentes mezőgazdaságot kívánja támogatni – ahogyan egyébként az uniós állampolgárok nagy része is. A tanácsos azt is kiemelte, a GMO-mentes vetőmag versenyelőnyt is jelent a világpiacon.

A GMO-kockázatok mérlegelése a kutatókat is megosztja.

Kockázatok

Fontos a nemesítés és a géntechnológia elkülönítése. A nemesítés során azonos vagy közel rokon fajokat kereszteznek, azaz alapján véve természetes folyamatot generálnak, és azt vizsgálják, hogy a keletkező új szervezet életképes-e a környezetében. Genetikailag módosított növények esetében egy vagy több speciális tulajdonság kialakításának céljából idegen gént kap az élőlény.

A GM-élelmiszerek máj- és vesekárosodást, illetve allergiát okozhatnak, szaporodási képességcsökkenést idézhetnek elő. Antibiotikum-rezisztencia alakulhat ki, hiszen egyes GMO-k kifeje-

zetten ilyen géneket tartalmaznak. Ökológiai kockázatként új kártevők, vírusok jelenhetnek meg. Mint bebizonyosodott, a gyakorlatban nem megvalósítható a GM- és nem GM-növények együtt-termesztése, ugyanis nagy távolság esetén is bekövetkezhet a szennyezés. Eltűnik a fogyasztó választási lehetősége, hiszen például jelenleg a GM-takarmánnyal etetett állatokból származó húst, tojást, tejterméket nem kell jelölni. Arról nem is beszélve, hogy a foglalkoztatást is érintik a GMO-k, amik kevesebb emberi beavatkozást igényelnek - tudtuk meg a tanácsostól.

Riogatás és félretájékoztatás a GMO körül?

1986-ban hozták létre Magyarországon az első GM-növényt, a GM-lucernát az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpontban. Azóta folyamatosan vizsgálják ilyen növényeket. Dudits Dénes akadémikus, az SZBK Növénybiológiai Intézetének kutatóprofesszora szerint a GMO-kérdést övező heves viták a politikai döntéshozatal szakmai megalapozatlanságára, az emberek és a média egyoldalú tájékozottságára vezethetők vissza. Mint mondta, a politikusok nem bíznak a nemesítők felkészültségében, ezzel rengeteg kárt okoznak a magyar agrárinnovációnak.

Az EU-ban a kukoricabogár–rezisztens GM-kukorica engedélyeztetése sikeresen átment a European Food Safety Authority (EFSA) ellenőrzésén, így várhatóan hamarosan elkezdődik az eddigi két GM-növény mellett ennek a termesztése is. Ha tiltják hazánkban ezeket a hibrideket, akkor a bogár elleni védekezésre a magyar gazdák továbbra is évente négy milliárd forintot költenek, és szennyezik a környezetet.

Bartha Péter és Andorkó Rita az Integrációs Klub rendezvényén. A minisztérium álláspontja határozott „nem” a GMO-ra.

Dudits Dénes nehezményezi, hogy a döntéshozók nem bíznak a növénynemesítők felkészültségében.

Az igazi öko

Dudits Dénes szerint a GMO jelenti az igazi ökogazdálkodást, hiszen nem szennyezzük a környezetet vegyszerekkel, vagy másik példa, hogy 2010-ben 19 milliárd kilogrammal csökkent a szén-dioxid-kibocsátás – hiszen a GM-növény kevesebb gépi megművelést igényel. A gén felfedezésétől a piacra kerüléséig 15 évre van szükség, és egy kívánt tulajdonság kialakítása 20 millió dollárba kerül, további 100 millióra rúghat az engedélyeztetés. Nem csoda, ha többnyire multinacionális cégeknek van csak forrásuk GMO-ra – a professzor szerint a multikkal szembeni ellenszenv is magyarázat a GMO-tól való idegenkedésre. Az akadémikus azt is leszögezte, véleménye szerint az EU-ban bevett átlagosan 45 hónapos, GM-termékekre vonatkozó engedélyeztetési idő is mutatja, elegendő, sőt, túlzó az unió szigorúsága (az USA-ban 25, Kanadában 30 hónap).

Fotók: Gémes Sándor

Cáfolatok

Az akadémikus a felhozott aggályokra úgy reagált: minden növényvédelmi technológiai vezethet rezisztens kórokozók kialakulásához. Ebben az esetben le kell váltani, és egy másik fajtát kell használni, de erre találták ki a GM-földek mellett kötelezően előírt GM-mentes menekülőzónát is. Az átporzás érvét is gyengének érzi a professzor, a nemesítők már most is tudják biztosítani, hogy az egyik hibrid ne keveredjen a másikkal. Másrészt például a búza önbeporzó, nem „szennyezhet” át más növényt. Mindemellett nincs arra statisztikai adat, hogy versenyelőnyt jelentene Magyarországnak a GMO-mentesség.

A téma megítélését az is nehezíti, hogy maga a tudóstársadalom is megosztott, és az MTA-nak sincs vonatkozó állásfoglalása. Az MTA Agrártudományi Osztálya viszont 2010-ben többek között azt fogalmazta meg, hogy az agrárium versenyképességét az szolgálja, ha esélyegyenlőség mutatkozhatna a technológiaválasztásban.

S bár minden újdonság kezdetben ellenérzést vált ki, Dudits Dénes szerint csak idő kérdése, hogy Magyarországon is GMO-világ legyen...

Arany Mihály

Telt ház az Integrációs Klubon: a GMO-kérdés a hallgatókat is tűzbe hozza.

MÓDOSÍTOTT VAGY MANIPULÁLT?

Líbiában, ahol nemrég ölték meg az ország urát, épp tizedannyiba kerül az üzemanyag, mint nálunk. Ott mindenkinek állampolgári jogon jár a személyautó, komoly támogatást kapnak lakáshoz, gyerekhez, munkához az induló házaspárok, és nem ismerik az eladósodottság fogalmát. Épp csak élni nem jó abban az országban. Kínában drágább az élet, de a lakosság felső húsz százaléka az Európai Unió életminőségét meghaladó színvonalon él. Itt naponta átlagosan 120 benzinkutat adnak át, és még így is óriási a sorban állás az üzemanyagért. Érthető, hogy Kína az Egyesült Államokkal közösen nem írja alá a szénmonoxid-kibocsátást korlátozó nemzetközi egyezményt. A hülye politikusok mindenütt egyformán gondolkodnak.

Nos, ennek a korlátolt gondolkodásnak köszönhető, hogy a Földön egyszerre van alul- és túlnépesedés, analfabetizmus és túlképzés, elhízás és éhínség, mozgásszegény élet és kizsigereltség. Ezek a párok nagyjából ki is egyenlíténék egymást, de ne ijedjünk meg, sem a „mindenki egyaránt vehet”, sem a „szükségletei szerint fogyaszt” szélsőségéig nem akarok eljutni. Ugyanakkor célszerűnek látnék kijelölni egyfajta emberközeli minimumot, ami a létezésünk elfogadható méreteit, mennyiségeit és minőségeit rögzítené.

Nemrég épp Kövegyen, Csongrád és Békés megye határán autózva csodálkoztam rá két kamionra: az egyik paradicsomot szállított Spanyolországból, a másik irodabútorokat Franciaországból. Hogy az úti cél Románia vagy Görögország volt, teljesen indifferens – egyiket sem lehet megérteni ép ésszel. Még az áruk, szolgáltatások és gondolatok szabad áramlásával kapcsolatos általános igények elismerésével együtt sem.

Szóval, ha normális világban élnénk, épp a borzalmas 20. század után (világháborúk, hidegháború, tömegmészárlások, etnikai bűncselekmények, kommunizmus, fasizmus, liberálbolsevizmus, kábítószer, terrorizmus, pedofília, szilikonmell, sőt tömegesen hamisított bor) belenézhetnénk a tükörbe, és megpróbálhatnánk ép ésszel berendezkedni a világban. A legnagyobb ellenségünk persze maga az emberi faj, amelyik képtelen a mértéktartásra, de legalább irigy és kapzsi.

Ami a génmódosítást vagy a génmanipulációt illeti, lehet a dolgot sztoikus nyugalommal (beletörődéssel) szemlélni, és lehet, sőt érdemes sokoldalú elemzés tárgyává tenni, hogy szabad-e, s ha szabad, akkor milyen területeken, mekkora mértékben, milyen garanciák mellett. Mert odáig már eljutottunk, hogy élelmiszer címen bármit megeszünk, de ne jussunk el oda, hogy már az alapanyag, a hús, a kukorica vagy a paradicsom önmagában életveszélyes.

Dlusztus Imre

Megkérdeztük a hallgatót

Támogatod az élelmiszernövények génmódosítását?

Sohajda Gábor

TTIK, földrajz szak

– A mai növekvő népesség-szám mellett muszáj valamivel növelni a termények mennyiségét. Viszont éppen most tanultuk, hogy a génmódosított magok csak úgy adnak magasabb terményhozamot, ha azokat folyamatosan vegyszerezik, műtrágyázzák, locsolják. Ez az '50-es években a kevesebb csapadékkal rendelkező területeken pont az ellenkezőjére ütött vissza, mert így még kisebb lett a termés. Ezeket a területeket amerikai vagy európai tőkével rendelkező mágnások fogják hasznosítani, és ez nem a kínai vagy indiai népszaporulatot fogja jóllakatni.

Laszli Adrienn

TTIK, biomérnök szak

– Viták folynak arról, hogy pozitív vagy negatív dolog-e az élelmiszernövények génmódosítása. Azon vitatkoznak a tudósok, hogy a GMO miként hat az emberi szervezetre. Én részben támogatom, részben nem, mert az élelmezési problémákra megoldást jelenthet, de káros is lehet. Például a talajt is károsíthatja. Fenntartásokkal kezelem a dolgot. Amúgy is önpusztító életmódot él a Föld lakosságának nagy része, a GMO negatív hatásainál sokkal rosszabb például a széndioxid-kibocsátás.

Góhér Eszter

BTK, szlavisztika szak

– Erről csak annyit tudok, hogy például a gyümölcsfák „beoltják” egymást. A génmódosítással szerintem semmi probléma nincsen, ameddig nem vegyszerekkel oldják meg a termesztést. Szerintem van egy bizonyos szint, ameddig ha beavatkoznak, nem okoznak problémát, de egy idő után már káros lehet. Sokkal zavaróbb az a rengeteg vegyszer, amivel a kajákat előállítják. Nem a termesztésre gondolok, hanem a tartósítószerre. Amit mesterségesen állítanak elő, az is marad, úgymond műanyag. Az már nem egészséges.

Wágner Rudolf

ÁJTK, jogász szak

– Azt hallottam, hogy a génmódosított növényeket azért fejlesztik, hogy ellenállóbbak legyen a kártevőkkel szemben, és nagyobb termést hozzanak. A káros hatásairól keveset tudok, talán annyit, hogy rákkeltő is lehet. Nem mondanám, hogy ellene vagyok, mert a mi világunkban minden rákkeltő. Tele van az út kocsikkal, minden tele van rákkeltő cuccokkal. Ha már úgy telefonálunk, hogy tudjuk, rákot okoz, a GMO is belefér. Információim szerint, hogy Magyarországon sokkal szigorúbbak a szabályozások, mint az EU-ban.

A tudás alkalmazását tesztelték

Mit olvasunk ki a nemzetközi felmérésből?

A 2000 óta háromévente elvégzett PISA (Programme for International Student Assessment) filozófiája szerint a legfrissebb tudományos eredményeket felhasználva az oktatáspolitikára is hasznos adatokat szeretne szolgáltatni.

Fotó: Gémes Sándor

Csapó Benő: tévhit, hogy azt kell tanítani, amit a PISA mér.

Korábban nem volt olyan konkrét adatbázis, amely alapján modellezni lehetett volna az oktatási rendszerek produktivitása és a gazdasági fejlődés összefüggéseit. Nem véletlen, hogy a világ legfejlettebb országait tömörítő gazdasági szervezet, az OECD indította el a PISA-felméréseket, melyek abból a szempontból jelentenek újdonságot, hogy új tudáskonceptióra épülnek: nem azt vizsgálják, hogy mit tudnak a gyerekek, hanem, hogy miképpen tudják a tudást alkalmazni új környezetben – magyarázta Csapó Benő professzor, az SZTE BTK Neveléstudományi Intézet vezetője, a PISA Governing Board (igaz-

gatótanács) alelnöke. A mérésekkel egy időben a háttér adatok gazdag rendszerét felveszik, és mindezt össze lehet kapcsolni az OECD egyéb területekről származó hatalmas statisztikai adatbázisaival. Így nagyon részletes elemzéseket lehet végezni arra vonatkozóan, hogyan működik az iskola, milyen irányú változtatásokkal lehet javítani az eredményeket.

PISA-sokk

– A kritikus észrevételek főleg a politikai szférából és a laikus közegből érkeztek – szögezte le a professzor. – Néhány országban, például Németországban valóságos sokkot váltott ki a várakozásokhoz képest gyengébb eredmény, de nálunk is nehéz volt feldolgozni, hogy a korábbi világső pozíciónkból visszaestünk a középmezőnybe – vázolta Csapó Benő. Időre volt szükség annak megértéséhez is, hogy a PISA nem közvetlenül azt méri, amit az iskolában tanítunk. A tudás átvitele, új környezetben való hasznosítása bonyolult folyamat, az alkalmazás készségeit csak újszerű feladatokkal lehet felmérni. A professzor szerint sajnos még ma is tartja magát az a feltételezés, hogy most akkor majd azt kell tanítani, amit a PISA-tesztek mérnek. – Nem kell azt tanítani. Az olvasás, szövegértés készségeit kell hatékonyan fejleszteni. A matematika- és természettudomány-tananyagot gondolkodva, elmélyülten megértve kell megtanulni, és akkor hatékonyabban, szélesebb körben lehet a tanultakat alkalmazni – emelte ki Csapó Benő.

Különbségek

A PISA-ból kiolvasható legfontosabb üzenetek egyike a professzor szerint, hogy nálunk a legnagyobbak az iskolák közötti különbségek, és ez önmagában is rontja a rendszer hatékonyságát. Nálunk a legerősebb a tudás családi meghatározottsága, ami arra utal, hogy az iskola keveset tesz hozzá ahhoz, amit a tanulók otthonról hoznak. Alacsony a kiemelkedő szinten teljesítő tanulók aránya, ebben a tekintet-

ben még olyan országok is megelőznek bennünket, amelyek egyébként az átlagot tekintve mögöttünk vannak. Ha az adatokat tágabb összefüggésekbe helyezzük, ahogy az OECD is teszi, azt látjuk, hogy az oktatás minőségének legfontosabb tényezője a pedagógus, nálunk pedig nemzetközi összehasonlításban is súlyos gondok vannak a pedagógusok anyagi megbecsülésével, a pályára kerülők kiválasztásával, képzésével és továbbképzésével – így Csapó Benő.

Azt is tesztelik, hogy a diákok hogyan ismerik ki magukat az „új médiumok” világában.

Remény

– Nem mondhatunk le a reményről, hogy jobbak lesznek az eredményeink, még akkor sem, ha számos ma látható folyamat inkább ennek ellenében hat – érvelt a professzor, aki szerint az óvoda általánossá tétele, az iskola első éveinek komolyan vétele, a hátrányos helyzetű családok gyermekeire fordított kiemelt figyelem javíthat a helyzeten.

Számos olyan területet lehet említeni, ahol jelentősebb anyagi beavatkozás nélkül is érhetünk el eredményeket, ilyen például a pedagógusok ellátása olyan tudással és eszközökkel, amelyekkel hatékonyabban fejleszthetik a gyermekek alapvető készségeit az első

– Túlértékeljük a tesztek visszajelzéseinek hatását az oktatásra. Azt hittük, csupán ezzel fejlődést érhetünk el, de nem bizonyult elegendőnek. A tanárok nem tudnak dolgozni a visszajelzésekkel, segítségre van szükségük, útmutatást kell adnunk – beszélt a németországi tapasztalatokról Petra Stanat, a German Institute for Educational Quality Improvement (IQB) igazgatója, a Berli ni Humboldt Egyetem professzora. A PISA szigorú rendben és szabály szerint zajlik, Szegeden többek között a Radnóti Miklós Kísérleti Gimnáziumban végeztek felmérést. Nagy Anett iskolai koordinátortól megtudtuk, a diákoknak a számítógépes tesztek nem okoztak gondot, és általánosságban sem különösebben nehéznek, inkább szokatlannak tartották a feladatokat.

iskolai években. A pedagógusképzés és -továbbképzés megerősítése, kutatóegyetemekre koncentrációja szintén nem igényelne jelentősebb többletforrásokat. Megkerülhetetlen anyagi többletet igényel azonban a pedagógusok fizetésének rendezése – összegzett.

Fejlődő felmérés

A módszerek látványos fejlődését jelenti a számítógépalapú mérés. Olvasásértésnél például különböző forrásokat tudnak szimulálni, internettel a szöveg bármely szavához szótárbejegyzés, grafikon linkelhető be. Kiegészítő információkat is nyerhetnek a jövőben, mint például az olvasási sebesség vagy hogy melyik oldalakat tekinti meg a tanuló – tudtuk meg a „Szeged Workshop on Educational Evaluation – SWEE 2012” műhelyen Eckhard Klieme professzortól, aki Németország legnagyobb oktatási kutatóintézetében, a DIPF-ben (Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung) az oktatásminőség és értékelés részleg igazgatójaként dolgozik.

Dinamikusan

Idén első alkalommal a PISA-ban a diákoknak különböző készülékekkel kell problémamegoldó képességeiket bizonyítaniuk. Egy konkrét példa: a tanulók egy mp3-lejátszót látnak a képernyőn, és ki kell találniuk, hogy miként működnek a gombok. Ezután meg kell adniuk például, hogyan lehet a lehető legkevesebb gombnyomással XY zeneszámot megadott hangerővel lejátszani – magyarázta lapunknak a másik PISA-szakértő, Joachim Funke általános pszicholó-

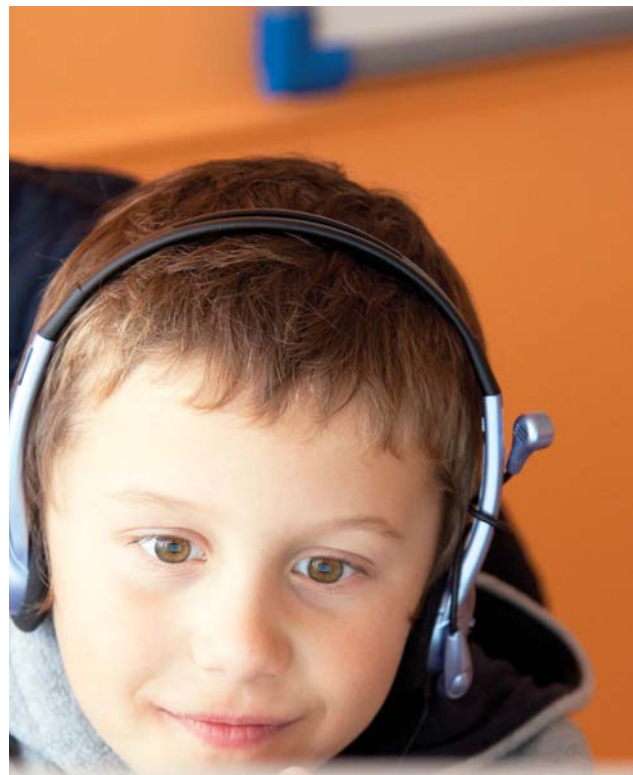
gus, aki a felmérés problémamegoldással foglalkozó nemzetközi szakmai csoportját vezeti. Azt is megtudtuk, a PISA 2012-ben világszerte több mint 500 ezer tanuló vesz részt több mint 70 országból.

– A PISA dinamikus, és képes tanulni – így Joachim Funke. Hozzátette: az oktatással foglalkozó politikusok kemény tényeket kapnak, ezekből lehet levonni azokat a következtetéseket, hogy milyen nagyok kell lennie egy iskolai osztálynak, vagy hogyan alakítsák a tanárképzést.

Arany Mihály – Borbola Terézia

Fotók: Halof Ferenc

Felfedezés, majd alkalmazás.
Több mint 500 ezer diák
vesz részt az idei PISA-n.

Kutatásból üzlet?

Innovációs sikerek a szegedi egyetemen

A vállalati kutatási megbízásokból származó bevétel 2006–2010 között elérte a 4,5 milliárd forintot a Szegedi Tudományegyetemen. A legújabb eredmény: az SZTE és a német Schmack Biogas GmbH közötti technológiatranszfer-megállapodás. A „szegedi innovációs boom” mögé néztünk.

Egy évtizede lesz jövőre, hogy az innováció azzal is középpontba került a Szegedi Tudományegyetemen, hogy külön rektorhelyettes és igazgatóság foglalkozik a kutatási eredmények hasznosításával.

– Eleinte a szabadalmak fölmérésére helyeződött a hangsúly. A kooperációs kutatási központok formájában az akkori ipari kapcsolatok kiszolgálására törekedtek. Mára viszont a kutatásfejlesztés és -szervezés, az innováció, a találmányi bejelentésnek és hasznosításnak a teljes vertikuma az igazgatósághoz tartozik – magyarázta Buzás Norbert. A Szegedi Tudományegyetem Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóságát vezető egyetemi

oktató hozzátette: legjobb 5 százalékba tartozik az SZTE innovációs teljesítménye a közép-kelet-európai régióban.

Számok mutatják a közel egy évtizedes innovációs munka hasznát. A Szegedi Tudományegyetem úgy válaszolt az ipari partnerek kutatás-fejlesztési igényeire, hogy az ebből származó bevétele 2006–2010 között elérte 4,5 milliárd forintot – tudtuk meg Prónay Szabolcstól, az SZTE Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság munkájába kutatásmarketing-menedzserként bekapcsolódó, amúgy a Gazdaságtudományi Karon oktató egyetemi tanársegédétől. Az SZTE 7 spin-off cég mellett 23 klaszterben vállal szerepet. A klaszterekben való tagság lefedi az SZTE kulcskompetenciáit, és szinte minden kar számára valós ipari alternatívát tud biztosítani.

Az SZTE portfóliójába tartozó 41 szabadalom mellé további 3 szellemi alkotás birtokba vételéről döntött az SZTE Innovációs Bizottság idén tavasszal. Az SZTE a szabadalmi portfóliójából az elmúlt 5 évben 5 hasznosító vállalkozással kötött licenciaszerződést, és így összesen közel nettó 35 millió forint bevételre tett szert.

– Az elmúlt évek legjelentősebb technológiatranszfer-akciója, amit az SZTE és a Schmack Biogas GmbH kötött. A német óriásvállalat megvásárolja a szegedi egyetemen fejlesztett, a termofil baktériumokkal működő biogáz-előállítási technológiát, melyet Kovács Kornél professzor és munkatársai dolgoztak ki – mutatott rá Prónay Szabolcs. A Schmack Biogas GmbH Németország egyik legnagyobb biogáz-előállító vállalata. A bevétel 55%-át kapják a kutatók, 5%-át a kutatásoknak közvetlenül otthont adó TTIK, 40%-a pedig az SZTE központi költségvetésébe kerül.

– Presztízsértéke mellett azért is fontos e megállapodás, mert a kutatók számára a jövőben is biztosít forrást a technológia továbbfejlesztésére – hangsúlyozta Buzás Norbert. – Ugyanakkor segíti az egyetem további találmányhasznosítási tevékenységének finanszírozását.

Az SZTE megfelelő válaszokat adott az ipari partnerek kutatás-fejlesztési igényeire.

Ujszászi Nóra

Az első számú védőpajzs

Szeged város díszpolgára lett Dobozy Attila bőrgyógyászprofesszor

Büszkén állítja magáról: lokálpatrióta. Dobozy Attila akadémikus, az SZTE Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinika emeritus professzora, korábbi igazgatója – Szeged idei díszpolgára – lassan ötven éve mond köszönetet munkájával a családját befogadó város közösségének.

Fotók: Gémes Sándor

Dobozy Attila akadémikus a világ leggyönyörűbb helyének tartja Szegedet.

Különösen megtisztelőnek tartja szülővárosa elismerését, hiszen egész pályafutását Szegednek köszönheti – vallja meghatottan. A Tisza-parti település igazi befogadó város, ami a professzor családjának is otthont adott. Anyai nagyszülei a Zsil-völgyéből, apai nagyszülei Temesvárról kerültek ide az első világháborút követően, miután nem voltak hajlandók letenni a román állami esküt. Anyósa Munkácsról, apósa Eszékről települt át – Szeged valamennyiüket keblére ölelte.

A Tisza és a Korányi fasor

– Családunk talán még azoknál az ősi famíliáknál is jobban kötődik a megyeszékhelyhez, melyek százötven-kétszáz éve élnek itt. Szeged a Kolozsvárról elűzött egyetemet is ugyanígy fogadta be, azt az intézményt, melyhez egész életpályám kapcsolódik. A legszilárdabban hiszek benne, sehol máshol nem tudtam volna ennyit tenni, mint itt. A világ leggyönyörűbb helyének tartom Szegedet szívében az egyetemi campusszal. Irodám ablakából kinézve hosszú évekig a Tiszát

és a Korányi fasort csodálhattam, nem is tudok elképzelni ennél kellemesebb környezetet! – beszél szegediségéről a professzor.

Dobozy Attila rendkívül hálás elődjének, mesterének, Simon Miklós professzornak, akinek vezetése alatt felvirágozott a szegedi bőrgyógyászati iskola. Ő honosította meg a klinikán a modern, funkcionális dermatológiát és a betegek tiszteletére, szeretetére alapuló gyógyászatot, illetve az ő idejében indult meg az a ma is intenzív és aktív kutatási tevékenység, mely Szegedet a fényterápiás eljárások hazai központjává tette.

Fénnyel az egészségért

– Az optikai tanszék munkatársaival közösen mi jöttünk rá, hogy a xenoklorid lézer fénye hatékonyan gyógyítja a pikelysömört. Ezt már az egész világon alkalmazzák, elismerve a szegedi prioritást. A jelenlegi klinikaigazgatóval, Kemény Lajos professzorral együtt alkottuk meg a Rhinolightot, egy UV-sugárzást alkalmazó fényforrást, mely a szénanátha kezelésében jelentett áttörést. Emellett különféle, a bőrt érintő immunsejtekből kiinduló daganatok kezelésére szolgáló fényterápiás eljárásokat is fejlesztettünk – mutatja be egyik legfontosabb kutatási irányukat. Legalább ilyen kedves és jelentős másik két terület is, ha leltárt készítünk az utóbbi évtizedekről. Dobozy Attila és munkatár-

sai állapították meg, hogy a bőr jellegzetes és nagyon ritka daganata, a Kaposi-szarkóma kialakulásában a szervezet immunológiai védekező funkciójának károsodása játszik szerepet. Ez akkor lett különösen érdekes, mikor kiderült: a szerzett immunhiányos szindróma, az AIDS fertőzöttjei közül hihetetlenül sokan Kaposi-szarkómában szenvednek. Szintén világszerte idézett felfedezésük, hogy a hámsejtek nemcsak passzív védekezésre képesek a fertőzésekkel szemben, hanem a hám külső része szerepet tölt be a különböző baktériumok, mikroorganizmusok elleni aspecifikus immunvédelemben.

Az arany középút

Bőrünkre a mai felgyorsult világban számtalan veszély (túlzott napozás, különböző kémiai szerek, mesterséges élelmiszer-adalékok, gyógyszerek) leselkedik. Ugyanakkor mivel fontos védőpajzsot jelent egészségünk megóvásában, nagyon oda kell rá figyelniük – figyelmeztet a szakember.

– A legtöbb, amit tehetünk, hogy vigyázunk bőrünkre. Be kell tartani a higiéniai szabályokat, de úgy, hogy megtaláljuk az

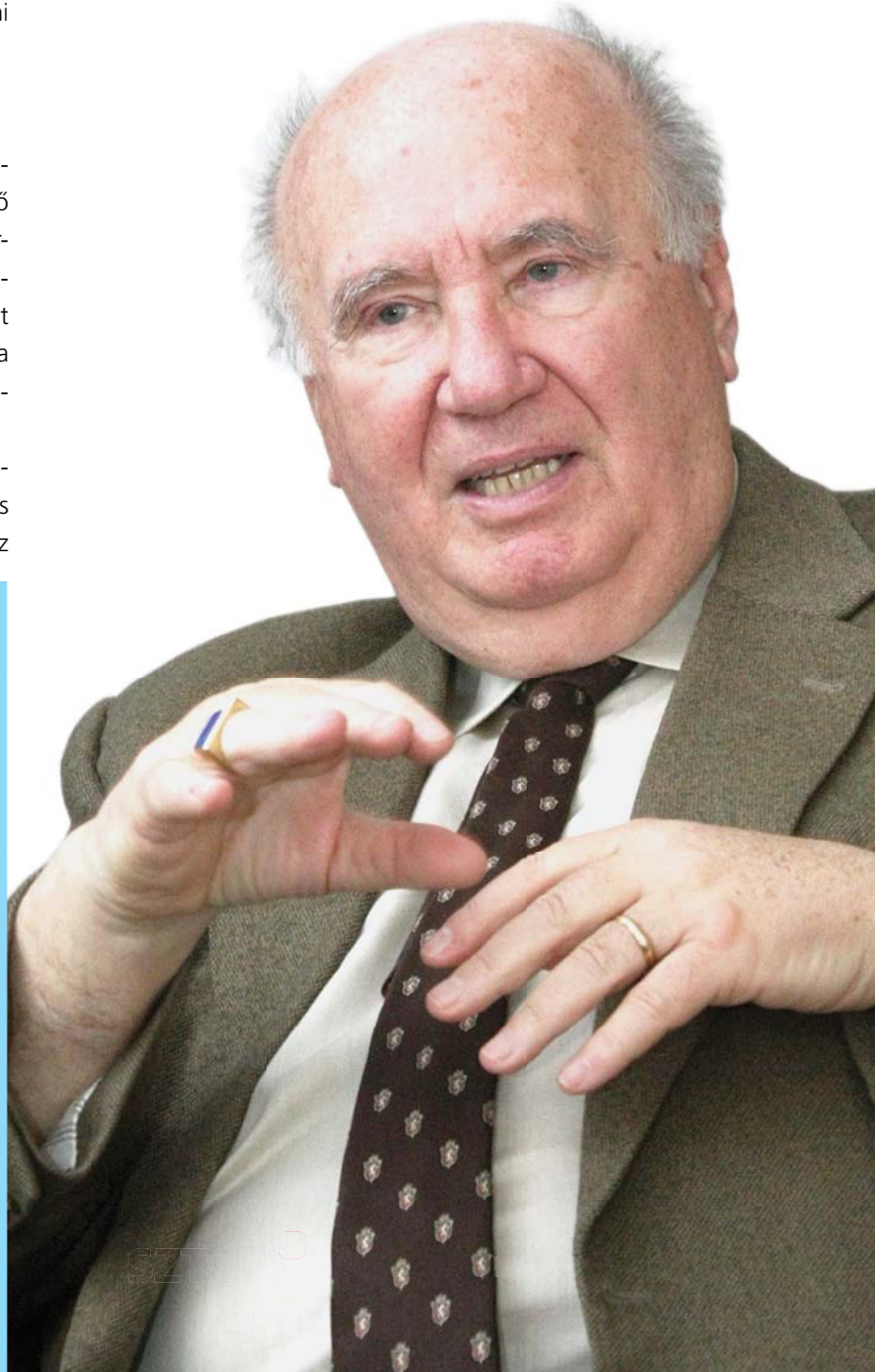
arany középút: a tisztálkodás nem lehet a hám életfunkcióit befolyásolóan agresszív, viszont a spontán lebomló sejteket eltakaríthatja. Ügyelnünk kell a helyes, egészséges életmódra és táplálkozásra is!

S hogy milyen kihívások, megoldandó feladatok várnak a bőrgyógyászokra a következő években? Az akadémikus szerint fel kell készülniük a daganatos és allergiás megbetegedések számának további növekedésére (utóbbi kórcsoport a magyar lakosság 27-40 százalékát érinti most is a különböző becslések szerint), illetve az esztétikai-kozmetikai dermatológia térhódítására a társadalom fejlődésével.

Pintér M. Lajos

NÉVJEGY

Dobozy Attila (1939) 1968 óta dolgozik a szegedi bőrgyógyászati klinikán, 1986 és 2004 között irányította annak gyógyító-, tudományos és oktatómunkáját, jelenleg emeritus professzorként tevékenykedik. 1993–1997 között a SZOTE klinikai rektorhelyettese, majd 1997-től – egészen a szegedi egyetemek integrációjáig – rektora. 2000-től 2003-ig az orvos- és gyógyszerész tudományi centrum elnöke, általános rektorhelyettes. 1998-ban az MTA levelező, 2004-ben rendes tagjává választották. Szerteágazó munkásságáért számos kitüntetésben részesült: 2007-ben a Széchenyi-díjat érdemelte ki, s ugyancsak 2007-ben Pro Urbe díjjal, 2012-ben pedig díszpolgári címmel ismerte el szülővárosa, Szeged.

A Pick vezérigazgatója lett szegedi mérnök oklevéllel

Nagy Endre az alma materről

Zenésznek készült, ám – tudatos választással – a Szegedi Élelmiszeripari Főiskolára lépett. Hallgatóként egy évet Amerikában dolgozott és tanult, majd SZÉF-diplomával a zsebében a hazai élelmiszeripar több jelentős cégénél dolgozott, mire tavaly októberben a Pick Szeged Zrt. vezérigazgatójává választották a most 42 éves Nagy Endrét. A márkahordozó nagyvállalat operatív irányításáért felelős vezetőt alma materéről is kérdeztük, hiszen idén 50 éves a szegedi mérnökképzés.

– Rézfúvósként harsonáztam, de játszottam harmonikán is. Szerettem zenélni, sokat gyakoroltam, ezért láttak tehetségesnek a tanárim – hoz egy példát a szorgalom és a tehetség összefüggésére Nagy Endre. – Aki szereti és tudja is, amit csinál: nyerő. Aki tudja, de nem szereti művelni a maga területét: kockázatos. Ellenben aki szereti, de nem tudja igazán, amivel foglalatosskodik, az azt jelenti, hogy folyamatosan tanulja, és ez az igyekezet a legfontosabb a szememben – összegzi vezetői tapasztalatát a tavaly október óta a Pick Szeged Zrt. vezérigazgatójaként dolgozó, a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kara elődjének számító Szegedi Élelmiszeripari Főiskolán diplomát szerző Nagy Endre. A szegedi ipar zászlóshajójának számító, a Bonafarm csoporthoz tartozó Pick tulajdonosai úgy látták: „annak érdekében, hogy a vállalat a mind súlyosabbá váló gazdasági kihívásokra gyors és megfelelő válaszokat tudjon adni, a korábban összevont igazgatósági elnöki és vezérigazgatói pozíciót különválasztja. Nagy Endre eddig ellátási lánc igazgatóként dolgozott, a jövőben vezérigazgatóként a cég működésének operatív irányításáért és fejlesztéséért felel.”

– Nem elballagtunk, hanem átballagtunk Szombathelyről Szegedre – jellemzi diákcsapata barátságkötelékét Nagy Endre, aki elárulja: élelmiszer-ipari szakközépiskolai tanárai azzal ajánlották figyelmükbe a SZÉF-et, hogy „gyakorlatorientált a szegedi oktatás”. Ilyen előképpel érkezett a szentgotthárdi születésű Nagy Endre három barátjával a Szegedi Élelmiszeripari Főiskolá-

Nagy Endre, a Pick Szeged Zrt. vezérigazgatója

ra. – E preconcepció rögzült a fejünkben, habár a SZÉF akkor a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem egyik karaként közös

zászló alatt működött, és elmosódtak a határok, nagy átjárhatóságot biztosított a képzések között. Azt viszont valóban saját példánkon tapasztalhattuk: mennyire gyakorlatközpontú a szegedi oktatás.

– A második főiskolai év után utaztam az USA-ba. A SZÉF lanua in Mundum – azaz a „Kapu a Világra” – Alapítvány az útiköltséget kifizette, ám az ottani kiadásaimat, „minimum stílusban”, de nekem kellett előteremtenem.

Egy évig dolgoztam, közben tíz amerikai élelmiszer-ipari céget néztem meg, és tanultam is: különféle angol nyelv tárgyakat,

és egy szemeszteren át néhány szakmai tárgyat is – meséli, miként teremtett magának ösztöndíjat. A rendszerváltás előtti Magyarországról az amerikai kontinensre lépő fiatalember sok, máig hasznos ismeretet gyűjtött: például a vállalkozás indításával kapcsolatos tudnivalókat, vagy hogy miként kell klasszifikálni az élelmiszereket, mit tartalmaz a vonalkód, mi az útja mondjuk egy palack bornak az ipari és kereskedelmi láncban.

– Bepillantást nyertem az amerikai felsőoktatás szervezetébe. Láttam, hogy a hazai renddel szemben ott a university azt jelenti, hogy az anatómiától kezdve a szabás-varrásig mindent lehet tanulni. Számomra a rendszer is szimpatikusnak tűnt. Például – állami egyetemről lévén szó – a meghirdetett kurzus keretszámát érkezői sorrendben töltötték be: előbb az amerikai állampolgárokat, aztán a külföldieket vették fel. Aki befizette a tandíjat, rendelkezett a képzettségi előfeltételekkel, az vizsgázhatott. Mindenki szabadon

válogathatott a kurzusok között, magának „gyűjtötte” a krediteket. Érdekes, az egyének orientációját tükröző kombinációkkal állt össze az adott diplomához szükséges kreditmennyiség. Kiderült: nagyon sokan sose szereznek diplomát, mert ott a tanulás, és nem maga az oklevél a cél... Nálunk épp ellenkezőleg: a diploma a cél, nem a megszerezhető tudás. A hallgatóságnak nem a képességeivel van gond, hanem a felelősségérzetével – tapasztalom az utóbbi időben, mert vissza-visszahívnak az alma materbe, így kicsit belelátok abba, milyen lett a hazai felsőoktatás. Hiányolom a fiatalok felfogásából a tudatosságot a hosszú távú gondolkodást.

– A SZÉF diákjaként Amerika után is úgy éreztem: a főiskola erősebb, mint a vállalati szféra. Most viszont a „nyugati cégek” messze-messze előrébb járnak az egyetemeknél! Igaz, másfajta versenyhelyzetben mozognak. Az emberi hatásokról emlékezünk meg, mikor főiskolai, egyetemi élményeinkről beszélünk, mert a felsőoktatás az emberi képességekkel gazdálkodik. Vagyis míg az egyetem célja, hogy a tehetséges embereket vonzza, és belőlük minél jobb képességű szakembereket produkáljon, addig a vállalatoké a folyamatosan újítás – hangsúlyozza Nagy Endre. – A cégeknél az innovatív termékből lehet márkaterméket csinálni. Ezt finanszírozni az egyetem nem is tudná, ellenben az innovációt támogatni az universitashoz méltó küldetés.

Nyászai Tona

MÁRKAGYÁRTÓ

Rengeteg cég működésébe látott bele Nagy Endre. A szegedi élelmiszer-technológus, majd közgazdasági szakokleveles és MBA-fokozatot is szerzett szakember beszállítóként, átvilágítóként és első számú vezetőként ismert meg húsipari vállalkozásokat. A sárvári Barneváltól és az abból lett Sága Foods Zrt.-től a budapesti Herz Szalámigyáron keresztül vezetett az útja a Pick Szeged Zrt.-hez. A szalámis érlelőtornyával a Tisza-parti város emblematikus vállalkozásának számító, 1869-ben alapított cégről szólva hangsúlyozza: a Pick nem „húsipari cég”, hanem márkagyártó. Egy testben két lélek: egyrészt sertéshús-feldolgozó, másrészt élelmiszer-ipari márkagyártó, mert magas hozzáadott értékkel rendelkező, hagyományos és adalékmentes technológiájú hentesárut készítő cég. Így aztán Nagy Endre kihívásnak nem a vezérigazgatósággal járó irányítói feladatot érzi, hanem a fejlesztést, ami szerinte a piacon maradás kulcsa. E téren lát együttműködési lehetőséget az egyetemmel. Úgy véli, az egyetemektől nem elsősorban kibérelhető laborra van szükségük a hazai vállalkozásoknak, hanem a felsőoktatásból kikerülő jól képzett és innovatív szakemberekre.

Amerikai siker: dobverőt ragadott az orvostanhallgató

Gingl Zoltán „szomszédbarát” zenész

Nemzetközi dzsesszzenei dobversenyen ért el 3. helyezést a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának elsőéves hallgatója, Gingl Zoltán. A fiatal tehetség születésnapjára kapta a dobleckéket, mostanában pedig a világhírű Stanton Moore-ral levelezik. A „metálos” és „még metálosabb” korszaka után blues-rockkal kísérletezne.

Gingl Zoltán általános iskolás kora óta zenél, bátyjával metálzenekart szerettek volna alapítani. Az orvostanhallgató elé így került dobszett is, hiszen testvérével beszélték meg, ki milyen hangszert választ.

– Születésnap ajándékként írtak be dobórára: gyanútlanul beültem az autóba, édesapám pedig Csizmadia Lászlóhoz vitt, hogy tőle tanuljak.

Dolgozott több zenekarral a dobos, de egyik kezdeményezés sem volt hosszú életű. A keményebb műfajokat hátrahagyva a New Orleansra jellemző bluesos-dzsesszes dallamoknál állapodott meg; a Stanton Moore Groove Alchemy Video Contestre is ezért jelentkezett a fiatal tehetség. Az egyik közösségi oldalon talált rá a videóversenyre, ahol kedvenc dobosának, Moore-nak két dala közül kellett választani, és dobbal kísérni. Az elkészült és beküldött produkció felvételére pedig egy alkalmazáson keresztül lehetett szavazni. A döntőbe a 12 legnépszerűbb videó jutott, ahol maga Moore választotta ki a legjobbakat, s egy New York-i koncertjén videóüzenetben tudatta is az eredményt – ekképp érte el Gingl Zoltán a harmadik helyezést a nemzetközi megmérettetésen.

– Úgy adtam be a videómat, hogy örülök, ha megnézi a kedvenc dobosom, mit művelek. A verseny óta azonban tartjuk is a kapcsolatot egymással. Jövőre szeretnék kijutni New Orleansba, ahol tanulha-

Gingl Zoltánt mostanában főként a blues és a dzsessz vonzza.

tok, és koncerteket hallgathatok meg – de csak kis időt töltenék kinn, egy ekkora út nem egyetemista pénztárcára van szabva. A medikus hozzátette, hogy a dobolás – a siker ellenére – csak hobbi, hiszen rengeteg tanulnivalója akad. Azonban tervezi, hogy rezidensként külföldön folytatja az egyetemet, így más országban is tanulhat zenét. Magyarországon, úgy gondolja, túl sok kompromisszumot kellene kötnie, ha

a megélhetésért akarna játszani.

Zenekara most nincs a fiatal dobosnak, viszont „tréningezni” egyedül ugyanúgy kell.

– Szomszédbarát vagyok: egy íratlan egyezmény szerint este 6 és 7 között hangoskodhatok. Volt rapes, metálos és még metálosabb időszakom, mostanában viszont a dzsessz és a blues jobban vonz – árulta el a dobos. – De a szobazenélés nem kedvező: blues-rockot és letisztultabb, ősi ritmusokat szívesen játszánék együttessel is.

Kiss Tímea

Lapok helyett kijelző?

„Az internet nem a sátán küldeménye”

„Az olvasnivaló könyv soha, semmiféle ketyerével nem helyettesíthető”, mert „tűri, hogy olvasási szokásainktól függő, egyéni nyomot hagyjunk rajta, figyelmeztet (ha túlon túl frissnek és érintetlennek látszik), hogy még nem olvastuk” – állította Umberto Eco Kézikönyvek és olvasnivalók című tárcájában. De vajon az olasz író 1994-es szövegének igazat adhatunk?

A könyv egyre inkább a klasszikus műveltség hordozójaként pozicionálja magát.

Valóban csak a kézikönyvek és enciklopédiák helyettesíthetők multimédiás eszközökkel, és a digitalizáció megkíméli az „olvasnivalót” – legyen az ponyva vagy szépirodalom?

Ahhoz, hogy trendeket figyelhessünk meg, szét kell választani a szövegeket megjelenésük szerint, hiszen – ahogy azt az E-benchmark.hu 2010-es felmérése is bizonyítja – köteteket szívesebben vesz kezébe az olvasó. Ám a megkérdezettek ötöde rendelkezik elektronikus könyvvel, 6 százalékuk rendszeresen használja is azt.

Ugyanezen kutatás szerint a folyóiratoknál más a helyzet: az elektronikus változatokat az olvasók több mint kétharmada előnyben részesíti, a hetilapok és magazinok vannak csupán jobb helyzetben.

E-book s talán könyv is

A Társadalomkutatási Intézet (TÁRKI) eredményei is beszédesek. Kolosi Tamás szociológus, az intézmény alapítója egy 2002-es kutatásában rávilágított: az elektronikus médiumok és az internet „erőteljes expanziója” ellenére az írott kultúra szerepe megmaradt. Sőt, a könyv egyre inkább a klasszikus műveltség hordozójaként pozicionálja magát a piacon. Annak ellenére, hogy az irodalom helyzetét az értelmiségi, olvasó rétegek romlani látják, egyre több kötet lát napvilágot, szélesedik a megjelenő művek spektruma, és csak kiadott példányaik száma csökken. Ez – Kolosi szerint – a kínálat változatosabbá válását és a piaci egyensúly megteremtését eredményezi.

„Kommentfüggő trollok” és „digitális junkie-k”

– Az internet nem a sátán küldeménye: jól is fel lehet használni, több lehetőséget nyújt az információ terjesztésére – vallja Orcsik Roland, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Szláv Filológiai Tanszékének tanársegédje. Ám a költő, műfordító és irodalomtörténész szerint a webkettő hátrányban van a könyvvel szemben. – A sok kattintás bekattanássá válik: mind a szerkesztők, szerzők, mind az álneves kommentfüggő trollok digitális junkie-k lesznek.

Az online publikációkkal szemben azonban a publikációk esetében számít az idő, ahogy a befogadásnak és az értelmezésnek, úgy az alkotásnak is ki kell fejlődnie. A költészet, a novella és a dráma ugyan eladhatatlanná vált, az emberek csak a regényeket vásárolják. A tanársegéd azonban lát megoldást a problémára, hiszen az alternatív, civil mozgalmakkal népszerűsíthető a kortárs magyar irodalom – a fesztiválok, felolvasóestek, közönségtalálkozók, a

„VESZÍTS EL EGY KÖNYVET!”, AVAGY BOOKCROSSING HAZÁNKBAN IS

Magyarország 2008-ban csatlakozott a bookcrossing, azaz a „Veszíts el egy könyvet!” nemzetközi mozgalomhoz az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár jóvoltából. Az intézmény egy olvasó javaslatára vezette be az akciót olyan alkotók támogatásával, mint Grecsó Krisztián, Karinthy Márton, Vámos Miklós, Vitray Tamás vagy Závada Pál. A lényege, hogy a „résztevők” szándékosan hagyják el olvasnivalójukat – olyan kötetektől válnak meg, amiket másoknak is jó szívvel ajánlanának. Ezzel népszerűsítik az olvasást, ám a cyber-világhoz is kapcsolódnak, hiszen több weboldalon követhető a könyvek útja vagy épp egy-egy, a „talált tárgyhoz” kötődő véleménycsere.

„Veszíts el egy könyvet!” akció vagy éppen a Slam Poetry hozhat eredményt.

Elektronikus könyvtár és elveszett nemzedék

Annak ellenére, hogy Bauer Béla szociológus szerint a társadalomban megfigyelhető egy „elveszett nemzedék” létrejötté, akik a legkevesebb könyvvel rendelkeznek, és az internetet is a legritkábban használják, Bíró-Balogh Tamás szerint a világháló „demokratikusabb” a könyvnél. Az SZTE BTK Modern Magyar Irodalom Tanszékének tudományos segédmunkatársa üdvözli a Magyar Elektronikus Könyvtár és a hozzá hasonló platformok megjelenését, de megbízhatatlanabbnak tartja őket a hagyományos bibliotékákhoz képest. – A gagyi ügyis eláraszt, ha akarjuk, ha nem. De olyan stratégiát is lehet választani, hogy csak a jól ismert és már bevált dolgokra figyelünk.

Még a digitális elitnek és az internet leggyakoribb felhasználóinak és maximum két tucat olyan oldaluk van, amit rendszeresen látogatnak, amit rendszeresen látogat, ennek ellenére – Bauer eredményei alapján – ők azok, akik online tevékenységük mellett a legtöbb könyvvel rendelkeznek. Aktívabb cyber-létük ellenére ők vesznek részt az irodalmi programokon, ők látogatják inkább a színházakat, és ugyancsak ők járnak könyvtárakba – egyelőre.

Niss Timea

Fotók: Gémes Sándor

A világháló demokratikusabb, mint a könyv?

RAP, SZÍNHÁZ ÉS KÖLTÉSZET: HÓDÍT A SLAM POETRY

Nem versfelolvasás, de van benne rím; nem színház, ám olykor teatralitás jellemzi – kicsit mégis rap, hiszen az utca nyelvén beszél aktualitásokról. Egy kötetlen, modern költészeti stílus – olvasható a Slam Poetry Magyarország honlapján a „meghatározás”. Alulról szerveződő, közösségi esemény ez, ahol a résztvevők saját műveiket adják elő élőben. Kapcsolódhat konkrét témához, mint idén hazánkban a Pilvaker nevű kezdeményezés március 15-én, lehet nyitott az irodalmi találkozó. Hazánkban a műfaj híres művelői Said és Újonc, azaz Akkezdet Phiai; de Sub Bass Monster, Busa Pista vagy épp Simon Márton szintén verselt már egy-egy klubesten.

Szent-Györgyi nyomában az EHÖK SE-Realio csapata

„A röplabda az okos emberek sportja”

A röplabdázás Magyarországon csak a második világháború után lett népszerű, de már korábban is akadtak rajongói. Például Szent-Györgyi Albert, akinek tiszteletére emlékévet tart idén a Szegedi Tudományegyetem.

A jubileumi rendezvényeken – rámutatva a neves tudós sportszeretetére – kedvenc sportágaiban, a teniszben és a röplabdában versenyek is lesznek idén ősszel. Most ellátogattunk az EHÖK SE-Realio női csa-

Egy mindenkiért, mindenki egyért!

patához, hogy megtudjuk, mi a helyzet ma a röplabdával Szegeden. A szegedi egyetem Nobel-díjas egykori rektora, Szent-Györgyi Albert nemcsak szerette, de támogatta is a sportot, és saját példájával igazolta a mozgás, a röplabdázás jótékony hatását. Tavaly augusztusban két év szünet után alakult újra felnőtt női röplabdacsapat a városban.

– 2010 októberében költöztem haza egy hosszabb külföldi időszak után, s kerestem röplabdacsapatot szülővárosomban, Szegeden. Ekkor derült ki számomra, hogy nincs semmilyen, bajnokságban játszó röplabdás együttese a városnak. Több, korábban magasabb osztályokban játszó csapattársammal megfogalmazódott bennünk az igény, hogy szeretnénk ismét bajnokságban játszani! Hosszas, több hónapos tárgyalási időszak, sok kudarc után végre sikerült szponzort, illetve jogi formát adó sportegyesületet találnunk – írja le a kezdeteket Páder Zsófia, a szakosztály vezetője, aki rangidősként csapatkapitány is. De nemcsak az egyesület megalapítása ütközött nehézségekbe, hanem az első idény sem volt könnyű.

– Elég nehéz feladat volt egy csapattá összerázni őket ilyen rövid idő alatt, és az egyetemista lét is rányomja a bélyegét a teljesítményre. Már az is kihívás, hogy hetente háromszor edzeni tudjunk – mondja Csíkos Gábor, a csapat edzője. A tréner elégedett a lányokkal, bár az előzetesen vártnál rosszabb helyen zárta a csapat az NB II-es bajnokságot: az ötödik helyen végzett. Hogy miért alakult így?

– Sajnos nagyon sokfélék vagyunk, így nem mindig találjuk meg az összhangot, és nagyon sok lánynak van sportsérülése, ami nehezíti a felkészülést és a játékot – fejt ki Szórád Elvira. – Sokan most írták a szakdolgozatukat is. Remélem, a következő idény az elszántságot is tükrözni fogja.

A csapat nagyon fiatal, és bárki bekerülhet, aki egy bizonyos szinten már űzte a röplabdát, és rendszeresen eljár edzésre. – A röplabda az okos emberek sportja. Koordináció, gyorsaság, dinamika, rengeteg koncentráció, figyelem, fegyelem, kitartás és némi ravaszság is szükségeltetik ehhez a sporthoz – fejt ki a csapatkapitány.

Persze nemcsak a mozgás öröme, az unalom elűzése lehet az ösztönző erő, hogy elmenjünk az EHÖK csapatához röplabdázni, hanem a együtteséhez tartozás vágya is vonzó lehet. Páder Zsófia szerint a hangulat, az összetartás példás, és minden lányt a röplabda szeretete jellemez. Hasonlóan vélekedik Bíró Adél is.

– Egy csapatsport mindig összehozza az embereket, így történt ez velünk is.

Akcióban az EHÖK SE-Realio.

Nagyon jó a csapat hangulata, még ha néha fáradtak is vagyunk, és nehéz összeegyeztetni, hogy mikor legyenek az edzések vagy a csapatépítő bulik.

A röplabdás lányok nemcsak új csapattagokat várnak az edzésekre, hanem a sportszerető közönséget is szívesen látják a mérkőzéseken. A csapat a következő szezonban is megérdemli a buzdítást!

Wallner Júlia

Fotók: Szuda Sándor

Az összetartó csapat új embereket is szívesen lát edzésein.

SZÍNES PROGRAMOK AZ EMLÉKÉVBEN

A márciusi, kilenc Nobel-díjas részvételével megtartott emlékkonferenciát követően is folytatódik a Szent-Györgyi Albert-emlék-év. Az SZTE a helyi kulturális és tudományos társintézményekkel együttműködve népszerűsítő módon mutatja be Szent-Györgyit, a kultúrembert. Az egyetem tanulmányi versenyekkel, fiataloknak szóló vetélkedőkkel (középpontban a C-vitaminnal) és a professzor tevékenységéhez kötődő helyszíneken végigvezető emléksétákkal tiszteleg egykori rektora előtt, illetve sportrendezvényekkel állít emléket a nagy sportbarátnak és sporttámogatónak (szeptember 22-23-án tenisz-, október 20-a tájkán röplabdaverseny lesz). Koncertet ad majd a Szegedi Egyetemi Énekkar, az ünnepi sorozat csúcspontja pedig november 10-én a Szegedi Szimfonikus Zenekar koncertje lesz a színházban.

Agóra-modellkiállítás

Költözésre kész az Informatikatörténeti Gyűjtemény

Még az öthalmi egyetemi épületben várja a látogatókat az Informatika Történeti Múzeum Alapítvány új kiállítása. Ám a válogatással már a jövőbeli költözésre készülnek a szervezők. Néhány hónap múlva az Agóra Szeged Pólus program részeként épülő új, szegedi innovációs és kulturális központban kap méltó otthont a gyűjtemény legjava.

Az Agóra új komplexum január elején nyílt meg: az informatikai gyűjtemény mellett több szegedi tudományos és kulturális szervezet is beköltözik majd. – Az Agóra 1100 négyzetméteres területére gyűjteményi kiállítást szerveztünk a tárlat szebb részéből – kezdi Bohus Mihály. Az SZTE TTIK Informatikai Tanszékcsoport adjunktusa tizenöt éve a gyűjtemény egyik gondozója és tárlatvezetője. Az SZTE öthalmi területén, a Budapesti út 5. szám alatti régi laktanyaépületében már az Agóra-beli elrendezésében járhatjuk körbe az informatikatörténeti relikviákat.

Raktárból múzeum

Negyven évet kellett várni a számítógép-történet darabjainak megfelelő elhelyezésére. Még a '70-es évek közepén merült fel az ötlet, hogy meg kell őrizni az utókor számára a rohamos fejlődés során évről évre elavuló számítástechnikai eszközöket, a haladás lépcsőfokait. A Neumann János Számítógéptudományi Társaság és az Országos Műszaki Múzeum alapító szervezatként fogadta be a kezdeményezést. Már az első években a különböző vállalatok selejtezett műszaki cikkeinek tömege gyűlt össze, de Nyugatról vásárolt kuriózumok is. – Az alapítvány gyűjteménye a világon egyedülálló, több mint 8000 eszközt tart nyilván, 36 különböző ország számítástechnikai produkcióját. Van, amiből már csak ez az egyetlen darab létezik a világon – mesél a gyűjtemény mai állapotáról Muszka Dániel. Az informatikus a kezdetektől gyűjtője és gondozója a tárlatnak.

Muszka Dániel saját találmánya, a Szegedi Katicabogár 55 éves.

Az évtizedek alatt hangár és barakkok szolgálták raktárhelyiségként a folyamatosan gyarapodó eszközöknek, melyek jobbára rendezetlenül és ömlesztve értek meg a tárolóhelyeken. 2002-ben társtagként csatlakozott az alapítványhoz a Szegedi Tudományegyetem és a szegedi önkormányzat. A gyűjtemény ekkor költözött a jelenlegi helyére, ahol először volt lehetőség katalogizált, múzeumi elrendezésben elhelyezni a gépeket. A következő, az ötödik költöztetés zárja a gyűjtemény kálváriáját. „A pilotkiállítás célja, hogy elkülönítve mutassa be azokat az eszközöket, amelyek átkerülnek az Agórába. Nagyon nagy várakozással nézünk elébe, mert megfogadtuk, világszínvonalú kiállítást fogunk csinálni – fogalmaz Muszka Dániel.

– Összeköt és gazdagít. Ez foglalja össze legtömörebben az egyetlen közös célt, hogy sokféle szereplőnek legyen találkozási tere, és ami itt történik, gazdagítsa a jelenlevőket – mondja Z. Karvalics László, az ötletgazda, az SZTE BTK Könyvtártudományi Tanszék vezetője. Intelligens mintaothton, képernyőfal, virtuális Szeged-gyűjtemény – csak néhány az Informatórium korszerű berendezéseiből. Az interaktív kutyüfarm modern eszközeit bárki használhatja majd. Életciklusuk lejártával a kutyük is az Informatikatörténeti Gyűjteményt gyarapítják majd.

Borbola Terézia

Az összeadótáblától a szuperszámítógépig vezet a kiállítás.

A számítástechnika hőskorának emlékei

Ma a zsebünkben hordott mobiltelefon is milliószor többet tud, mint a múlt század többtonnás számítógépmonstrumai. Az informatika szédületes fejlődésen ment keresztül, és fejlődik ma is. Mechanikus kalkulátorok, analóg számítógépek, lyukkártyás és mágnesszalagos készülékek: a számítástechnika hőskora látható a kiállításon. A magyar gyártmányok külön termet töltenek meg, de szintén saját szobát kapott az „Inter(törté)net”. A Kalmár László–emlékszobában a híres matematikus-informatikus találmányai sorakoznak, például a Kalmár-féle logikai gép.

A szervezők működés közben is láthatóvá teszik az eszközöket. Cél az interaktivitás, amit tudnak, üzemképessé tesznek. Bár tökéletesen működik, védelme érdekében egy másolat dolgozik a „Szegedi Katicabogár” helyett. Muszka Dániel 1957-es szerkezete még ma is lenyűgözi a látogatókat. A fototropizmus elvén működő első magyar műállat a feltétlen reflexet modellezi, követi a fényt, sőt tanítható is.

A múltból a jövőbe

Az Agóra központ leendő látogatója pár lépéssel átélheti az időutazást. Az információtechnológia jelenét és jövőjét teszik kézzelfoghatóvá az Informatikatörténeti Gyűjtemény szomszédságában, az Informatóriumban.

Fotók: Gémes Sándor

Egykor csúcstechnológia, ma kiállítási tárgy.

Kerékpár-szerelem

- ∞ új és használt kerékpárok értékesítése
- ∞ teljes körű szervizelése
- ∞ fixie és single speed kerékpárok építése
- ∞ hasznos, praktikus és biztonságos kiegészítők széles választéka

Ha megtaláltad az igazit, láncold is magadhoz!
kerékpárzárak akár
30%-os diákkedvezményel!

ABUS

Security Tech Germany

Szegeden két helyen

CANGA

Kerékpárbolt és Szerviz

6725 Szeged, Kálvária tér 31.
Tel.: 62/442-643, 70/632-49-06

E-mail: mereyjarmu@gmail.com

mu

MÉREY-JÁRMŰ

Szeged, Mérey u. 15.
Tel.: (62) 423-503